



نام درس: جمعیت و فرزندآوری

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: تبیین سلامت باروری و سیاست‌های کلی جمعیتی و تحلیل قانون حمایت از خانواده و جمعیت

هدف این درس آشنایی دانشجویان با وضعیت جمعیتی ایران و ظهور مسائل و چالش‌های جمعیت شناختی ایران، آینده کمی و کیفی جمعیت ایران - تغییرات سیاست گذاری‌های جمعیتی و اسناد مرتبط مانند سیاست‌های کلی جمعیت، سیاست‌های کلی خانواده ابلاغی مقام معظم رهبری، قانون برنامه توسعه و قانون مصوب "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" - جهت گیری‌های اساسی قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و تحلیل آن - فرزند پروری و تربیت فرزندان و روابط والدین، آشنایی با پیامدهای کاهش فرزندآوری، تک فرزندی و چالش‌های فرزندآوری - آشنایی با پیامدهای جسمی- روانی و قانونی سقط جنین (قتل جنین) برای مادر و خانواده و عاملان آن - پیامدهای پیری جمعیت می باشد.

شرح درس و رئوس مطالب نظری: (۳۴ ساعت)

تبیین سلامت باروری و قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت ( مواد ۲، ۳۵، ۳۹، ۴۱، ۴۲، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۵۰، ۵۲، ۵۳، ۵۵، ۵۶ و ۵۸ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوبه ۲۷۸/۶۹۳۸۵ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۹ مجلس شورای اسلامی)

الف: جمعیت شناسی و سیاست‌های جمعیتی

- تاریخچه تحولات جمعیتی وضعیت کنونی آمارهای جمعیتی ایران و جهان

- ابعاد حقوقی و قوانین موجود در حوزه جمعیت و خانواده

- ترکیب سنی و جنسی جمعیت، هرم سنی و تغییر ساختارهای سنی جمعیت، روند تغییرات توزیع جمعیت، مروری بر شاخص‌های جمعیتی (باروری، مرگ و میر، مهاجرت و...) گشتاور رشد جمعیت و عوامل موثر بر میزان‌های رشد جمعیت، پیش‌بینی رشد جمعیت، سالمندی جمعیت: تعاریف و ابعاد مختلف و پیامدهای آن

ب: فرزندآوری

- مسائل حوزه سلامت، باروری و خانواده، تمایلات و الگوهای باروری و تعیین کننده‌های موثر بر آنها

-الگوها و روندهای مرتبط با تغییر و تداوم خانواده (بعد و ترکیب خانواده ، اشکال خانواده ، الگوهای نگرشی ازدواج و خانواده و...) تبیین ابعاد فرزندآوری، فرزندآوری به هنگام، تک فرزندی، بی‌فرزندی، آموزش و تربیت فرزندان، ابعاد خلقت، فواید حضور کودک، اعتماد به نفس مادر، بهبود روابط والدین با یکدیگر و با فرزندان، ایجاد شادی و نشاط، فرزند سالاری و پرخاشگری فرزندان، وابستگی مفرط، آموزش‌های به هنگام و ابعاد روانشناسی

<sup>۱</sup> جهت گیری‌های اساسی قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت: در آستانه ازدواج- حمایت از زوج‌های جوان پیشگیری و درمان ناباروری-حمایت از خانواده در دوران شیردهی- حمایت از خانواده در تولد و معیشت فرزندان- حمایت از مادران شاغل و غیر شاغل- حمایت از مادران دانشجو و طلاب- اصلاح و تحول در متون و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی- پیشگیری از سقط جنین غیر قانونی- تسهیلات و حمایت‌های مالی (تسهیلات مسکن - تسهیلات شغلی -خدمات اجتماعی و آموزشی -مشوق‌های اقتصادی)

- فرزند پروری از دیدگاه قرآن نهج البلاغه، ائمه معصومین و خبرگان

- رفع باورهای غلط، مشغله ها و دغدغه های ذهنی پیرامون باروری، افزایش کیفیت زندگی خانواده با حضور فرزندان

- اقتصاد سلامت و باروری

- تبیین قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت بخصوص موارد مرتبط با وظایف نظام سلامت مصوبه ۱۴۰۰

- زایمان و شیردهی، روش های زایمان، تاثیر جنبه های عاطفی اجتماعی شیردهی، تاثیر شیردهی بر سلامت مادر و نوزاد

- موانع باروری

- مسائل حوزه سلامت باروری و خانواده، رفع باورهای غلط و چالش های موجود، فرزند پروری و تربیت فرزندان از دیدگاه قرآن و نهج البلاغه احادیث معصومین و خبرگان ( ابعاد خلقت، نقش فرزند در کیفیت زندگی خانواده: نشاط و شادی در خانواده، بهبود روابط والدین)، رفع دغدغه های ذهنی در خصوص بارداری و فرزندآوری اصلاح نگرش والدین و آسیب شناسی ناتوانی در ایفای نقش والدی)

### ج: چالش های جمعیتی

- موانع دلایل عدم تمایل به فرزند آوری راهکارها، داروهای ضد بارداری و تاثیر آنها بر سلامت زنان

- شناخت ابعاد فرزند آوری، تک فرزندی و کم فرزندی و مولفه های موثر بر آن، بی فرزندی، پیامدهای کم فرزندی: فرزند سالاری، پرخاشگری، وابستگی و....

- سقط جنین: جنبه های قانونی، اجتماعی، اقتصادی، عاطفی و شرعی

- سن باروری، سلامت زنان و مدیریت بارداری پیش بینی نشده، ناباروری و تاخیر در باروری و تغذیه دوران بارداری

- مسئولیت اجتماعی پزشکان، ماماها و دست اندرکاران ضامن سلامتی

### منابع اصلی درس:

۱) فرصت جمعیت (با موضوع چشم انداز تحولات جمعیت در ایران)، محمد فوالدی و ندا انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

۲) مبانی نظری جمعیت، یاسر صولتی انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

۳) متن قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" چاپ مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

۴) دستورالعمل های اجرایی وزارت بهداشت در دستیابی به قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" و سایر منابع مرتبط

### شیوه ارزشیابی دانشجو:

-آزمون پایان دوره

-ارائه پروژه مرتبط با موضوع تکلیف کلاسی

